

Bokmeldinger

Teologisk perspektiv på alternativ medisin

Arild Romarheim

Arne Tord Sveinall, *Det virker jo... Presentasjon og teologisk vurdering av innhold og metoder i alternativ medisin*. Oslo: Credo 1995, 180 s.

En bok om kristne perspektiver på alternativmedisinen har lenge vært etterlenget. Det er positivt at Egede Instituttet ved Arne Tord Sveinall har tatt opp dette og latt det resultere i foreliggende bok. Overalt i kirken – ikke minst på grunnplanet – stilles spørsmålet om det er legitimt for kristne å anvende slike alternative terapier. Svært mange har allerede gode erfaringer med dette, kanskje uten å stille noen livssynsmessige spørsmål i det hele tatt. Er så dette boka vi har ventet på? Får vi noe avjørende nytt?

Allerede i 1991 forelå Tove Giskes hefte *Fokus på alternativ medisin*, som også ble utgitt som Credo-hefte. Sveinalls tilnærming er ikke ulik hennes. Begge forsøker å «røyke ut» livssynsdimensjonen i alternativterapien og ikke bare – som mange andre – spørre om det virker. Sveinall gir imidlertid en mer detaljert beskrivelse av de ulike terapier. Han går også dypere inn i den teologiske refleksjonen og drøfter mulighetene for å avkle metodenes deres okkulte virkelighetsforståelse samtidig som man «døper» deres positive anliggender. Jeg ser en gradforskjell, men ingen vesensforskjell mellom disse to framstillinger.

Ganske annerledes blir det om vi sammenligner med Bjørg Vindsetmos flengende kritikk av alternativbølgen i *Sjelen som turist* (1995), som utkom like før Sveinalls bok. Disse bøker er vesensforskjellige. Vindsetmo angriper det hele fra en kulturanalytisk vinkel, et

perspektiv som er ganske fraværende i Sveinalls bok. Hun er kompromissløs, ja nådeløs i sin kritikk. Han er «kritisk åpen». Hun skriver med journalistisk driv, med en fargerik framstilling som river leseren med seg. Han er tørr, lett kåserende og litt spak i språket. Han er utvilsomt mer korrekt, faglig sett, men man lærer allikevel mer av hennes bok om selve nerven i fenomenet, og om den kulturkrise som produserer det hele. Sveinalls bok er mer av en oppslagsbok, en «frimerkesamling». Og selv om boka mangler driv, både språklig og disposisjonsmessig, er det svært mange godbiter å hente.

Spesielt satte jeg pris på avsnittene om akupunktur, soneterapi og katarsismetoder. Pedagogisk riktig går boka fra det enkle til det vidløftige, for så å ende opp i endel klare konklusjoner. De små «til ettertanke» som dukker opp etter hver beskrivelse fungerer også stort sett bra.

Disposisjonen hadde kanskje vunnet på en klarere skjelning mellom ulike typer av østlige «univers», og ikke bare ulike metoder. Boka får ikke fram den tydelige glidning som finner sted i dagens norske terapimarked fra en indisk-inspirert chakra-modell til en kinesisk-inspirert yin/yang-modell. Sistnevnte gruppe av terapeuter er seg ofte bevisst at de ikke jobber med chakra, og de kaller sin metode sjelden for healing. Monismen modifiseres i retning av taoistisk bipolaritet, samtidig som det blir en smaksak om man skal anse «kraften» (Chi) for noe guddommelig eller ikke. Vi får en glidende overgang fra sekulær alternativ medisin (spes. akupunktur) til de klart religiøse terapier. Spørsmålet om den kristne vurdering av dette blir naturligvis tilsvarende delikat. Denne økende gråsoneproblematikk kunne gjerne vært viet større oppmerksomhet.

Bokas forventede leserkrets kunne vært tydeligere markert. Av og til er framstillingen så enkel at man ser for seg en ungdomsklubb eller konfirmantklasse. Andre steder henvender han seg til medisinere, teologer og det opplyste lekfolk. Derimot er jeg usikker på om dette er en bok skrevet for å komme i dialog med alternativbevegelsens folk. De vil nok sette pris på den forholdsvis åpne holdning som signaliseres, men samtidig provoseres av den pastorale – og tildels faderlige – tonen i framstillingen.

Dette er ikke noen fasitbok. Forfatteren er meget klar over at noe slikt kan ikke gis. Men vi får hjelp til å sortere. Å være klar over hva som er uklart er jo ganske viktig i seg selv. Enda viktigere er det å ha øye for de strukturelle forskjeller i selve virkelighetsforståelsen, i menneskesynet og gudsbegrepet. Her er Sveinalls framstilling prisverdig klar og ryddig. Derfor er dette ei bok vi trenger akkurat nå.